

НЕОБХІДНІСТЬ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХОДУ НАЦІЇ

Вже багато років Україна, будуючи самостійну незалежну державу переживає труднощі від постійної кризи доходу нації. Україна стала залежною від міжнародних фінансових кредитів.

У зв'язку з широкою програмою освоєння ринкової економіки в державах, одне із перших місць зайняли нові економічні критерії оцінок результативності праці та економіки в цілому. Поряд з цілим рядом критеріїв на перший план виступили показники, які характеризують рівень виробництва валового національного доходу на душу населення. Виражаючи одну із сторін економічних відносин і представляючи створювану нову вартість, цей показник поступово повинен стати об'єктом державного менеджменту формування, регулювання, розподілу і використання.

З'ясування природи, суті, форм і умов функціонування нової вартості є завданням вельми важливим. І, перш за все, для вивчення таких сторін, як підвищення ефективності роботи всіх господарюючих суб'єктів економіки держави. А для кожного виробничого суб'єкта – дохідності, прибутковості, темпів і пропорцій зростання доходів, загального фонду оплати праці найманих працівників, чистого валового доходу, принципів формування спеціальних децентралізованих грошових фондів і резервів, закономірності формування загальнодержавних та місцевих бюджетів.

Необхідність отримання даних функціонування вартостей в ринковому середовищі посилюється тим, що у економіці немає з цього приводу достатньо аргументованих наукових підходів щодо форм та методів прискорення процесу значного збільшення нової вартості в Україні, перш за все, за рахунок ефективної системи вимірювання так званої економічності виробництва, а також з приводу формування і розподілу доходів і фондів.

Під доходами окремі економісти часто розуміють, наприклад, об'єм реалізованої продукції, чисту частину створюваної або реалізованої продукції, валову виручку, валовий обсяг тощо. Саме це поставило автора перед необхідністю узагальнень сучасних проблем вартості та її нової частки, з деяким екскурсом до історії з цього питання та розглянути в світлі сучасних вимог, накопичених економічних знань про дохід нації.

Відомо, що категорія доходів йде далеко вглиб століть. До теперішнього часу ця категорія пройшла величезний суперечливий шлях пізнання. Економічна думка далекої давнини показує появу первинних понять доходів, які на ранніх ступенях розвитку людського суспільства були відмічені у сфері результатів економічної діяльності господарюючих суб'єктів, де понад усе вони виявилися, виступаючи на поверхню економічних явищ. Впродовж тривалого періоду це поняття піддавалось дії тих чинників й систем життя людей, що відповідало рівню зрілості економічних поглядів на кожному етапі розвитку людського суспільства.

На об'єктивність пізнання цієї категорії рішучий вплив спричинили ступінь пізнання і економічний лад того суспільного устрою і тих пануючих класів, чиї інтереси співпадали з тим або іншим науковим рішенням. Разом з тим, на ступінь їх розуміння наклав відбиток рівень знань про категорію споживчої вартості і вартості взагалі, про форми їх функціонування в різних соціально-економічних формаціях, а також об'єктивність, з якою з'ясовувались багатоскладні економічні процеси на різних ступенях економічної думки.

Розгляд форм функціонування вартостей показало, що як власне вартість, так і її створена нова частина є ринковим результатом виробництва товарних мас, послуг, а отож функціонування банківської та фінансової систем, наявності грошей та грошових відносин. Тому, в умовах ринку, дохід виконує стимулюючу функцію щодо праці, внаслідок якої створюється продукт і його нова частина, яка представляється як новий приєднаний добуток колективів вільних виробників товарів та послуг.

Для виробничих підприємств дохід має дві форми, оскільки в товарі, послугі втілено подвійний характер праці. Уречевлена в товарі праця виступає як праця конкретна, що створює споживну вартість, і як праця абстрактна, що створює вартість товару. Конкретно працею створюється нова вартість. Вона знаходить відображення в чистій продукції у формі нових споживних вартостей, причому для кожного окремого продукту в чистому вигляді не виступає. Абстрактно працею створюється нова вартість, що знаходить відображення у валовому доході, який в процесі реалізації продукту відособлюється, створюючи необхідні грошові ресурси господарюючих суб'єктів та держави у вигляді централізованих податкових платежів. За допомогою першого можна вимірювати обсяги, рівні і темпи приросту валового внутрішнього продукту, створюваного на кожному підприємстві. За допомогою другого вирішуються проблеми доходів, їх зростання, розподілу і раціонального використання.

Отже, якщо в цілому для країни нова створена вартість набуває форми валового внутрішнього продукту, то для окремого підприємства – форми валової доданої вартості. Тому, в подальшому є сенс говорити просто про валовий дохід.

Тому, можна зробити такі основні висновки.

Перший, всебічний економічний аналіз сучасного рівня стану рівня та якості життя населення України показує, що наша країна знаходиться на вельми низькому рівні по виробництву національного доходу на душу населення. Це є наслідком недостатньої уваги до діючої практики та невикористання можливостей сучасної економічної науки по вивченню й використанню новітніх методів прогнозування, обліку, аналізу та менеджменту доходів на всіх щаблях управління економікою.

Другий, дослідження категорії доходів дозволяє побачити нові можливості в збільшенні доходів нації з допомогою створення системи загальнодержавного менеджменту щодо доходів, здійснюючи його на всіх щаблях організації роботи та управління всім процесом.

Третій, нині стало необхідним докорінно змінити стратегічне прогнозування, планування, облік, аналіз та менеджмент на всіх щаблях управління економікою, починаючи з первісного структурного елементу економіки аж до управління процесом динамічного збільшення доходу нації в цілому по державі.

Четвертий, пропонується на всіх рівнях віддати належне економічній категорії дохід, не змішуючи з іншими економічними категоріями, визначати дохід як створену нову вартість, тобто шляхом з повного створеного продукту всієї перенесеної вартості на готовий продукт.

П'ятий, валовий дохід в даній інтерпретації стає об'єктом стратегічного прогнозування, планування, обліку, аналізу, менеджменту та розподілу.

Шостий, валовий дохід в першій ланці формування та дохід нації, національний дохід розподіляється на фонд споживання, фонд заробітної плати з усіма складовими та фонд нагромадження в формі валового прибутку. Останній є джерелом формування державного та місцевих бюджетів.

Сьомий, для посилення відповідальності органів управління економікою доцільно ввести в систему оцінки керівних кадрів показник зростання валового і національного доходу, рівень останніх на одну гривню, витрачену на утримання всього комплексу витрат на управління економіки території, регіону.

Література

1. Фільштейн Л.М. Дохід нації та його державний менеджмент. Монографія. – Кіровоград, 2007. – 112 с.

Абашина О.В., к.е.н., доцент, Кіровоградський національний технічний університет,
м. Кіровоград

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНУ РИНКОВУ ЕКОНОМІКУ РЕГІОНУ

Розроблено систему взаємодії соціокультурних чинників у соціальній економіці, що дозволило їх систематизувати та уточнити взаємозв'язки при аналізі переходу до економіки нового типу. Показано, що соціальна економіка базується на соціальній організації праці, основою якої є соціокультурні чинники розвитку трудових відносин, які тісно пов'язані з проблемою планування забезпечення соціальної справедливості. Виділено три типи моделей розвитку, які орієнтовані на соціальну справедливість – це нормативні, описові та планові. Найбільш широко розроблені нормативні моделі, які включають наступні напрями: максимізацію споживання на душу населення; споживання предметів тривалого використання; зменшення невідповідності між потенціальними і фактичними значеннями міри економічного добробуту; встановлення фізичних норм мінімального рівня добробуту. Останній напрям включає харчування, здоров'я, освіту, притулок, свободу.

Важливими чинниками, що визначають соціальну організацію праці, є організаційна поведінка, культура, взаємодія працівників і можливість